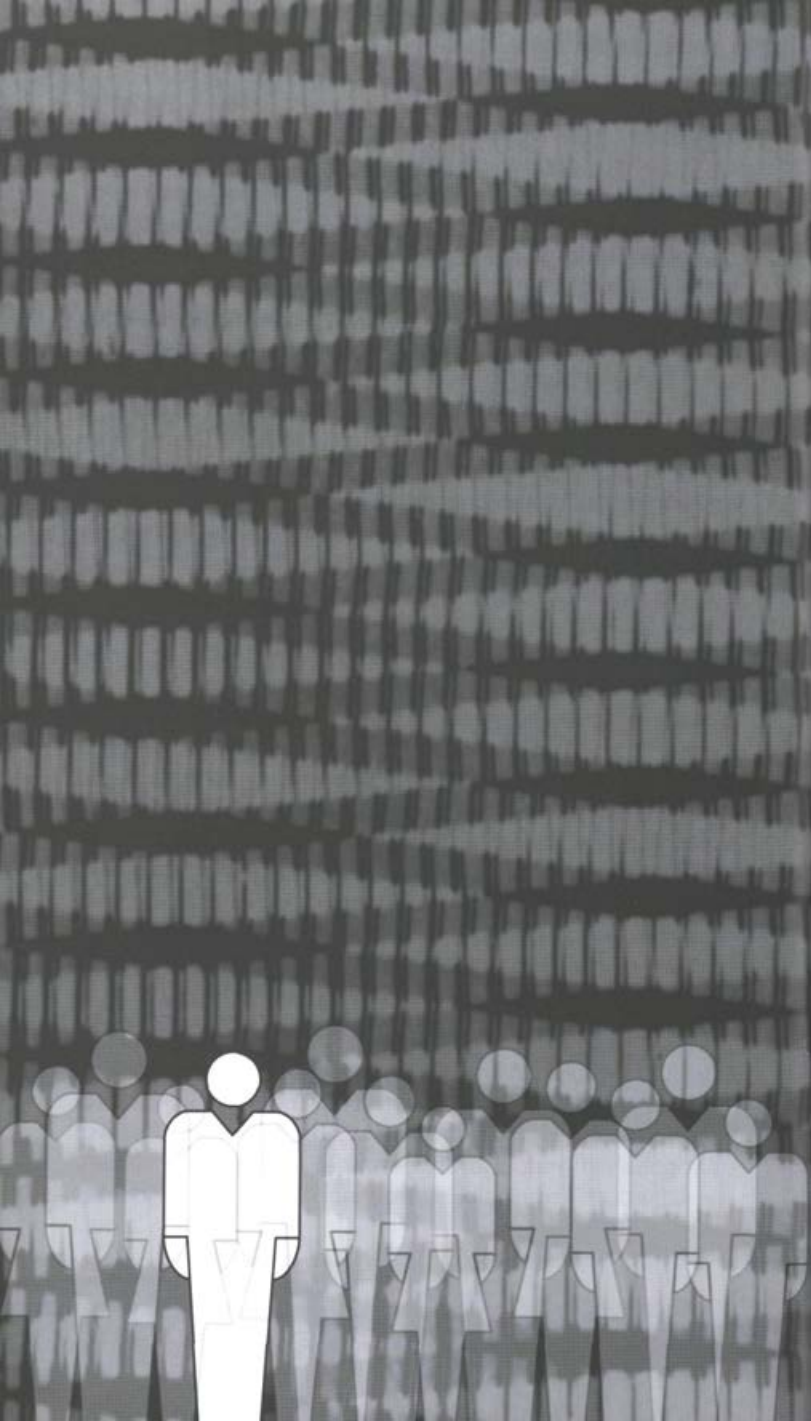

VLOGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA PRI INTEGRIRANJU ZNANSTVENO- RAZISKOVALNIH DEJAVNOSTI MLADIH IN PROBLEMATIKA POMANJKANJA AKTIVIZMA

Povzetek:

Prispevek se ukvarja s problematiko vloge študentskega kluba pri integriranju znanstvenoraziskovalnih dejavnosti mladih z lokalnimi skupnostmi, iz katerih izhajajo in s problematiko pomanjkanja aktivizma za takšno sodelovanje in sodelovanje pri dejavnostih študentskih klubov nasploh. Njegov prvi del najprej pokaže nezadostnost običajnega pojmovanja rešitev za prvo problematiko. Tukaj skušam pokazati, da znanstvenoraziskovalne dejavnosti ne gre izključno vezati le na lokalne tematike in da so prisotni še drugi načini uspešnega integriranja z lokalnim, ki so ravno tako vredni pozornosti in v končni fazi finančnega vlaganja. Drugi del prispevka se ukvarja s problematiko pomanjkanja aktivizma med mladimi pri sodelovanju tako pri dejavnostih študentskega kluba kot tudi v širšem okviru lokalnih entitet. Tu poskušam zagovarjati vrsto utilitarističnega pogleda na svet in družbo in ga preslikati v lokalne okvire in na aktivizem. Odgovor se skriva v 'pogodbi' o sodelovanju, ki tako mladim kot lokalni skupnosti zagotavlja kar največje koristi.

VLOGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA PRI INTEGRIRANJU ZNANSTVENORAZISKOVALNIH DEJAVNOSTI MLADIH IN PROBLEMATIKA POMANJKANJA AKTIVIZMA

V prvem delu prispevka se bom ukvarjal s tematiko vloge in mesta študentskih klubov, mladinskih centrov, raznih društev in podobnih institucij mladih in za mlade pri njihovem znanstvenoraziskovalnem udejstvovanju, ki bi se navezovalo na lokalno entiteto, iz katere ti mladi izhajajo. Študentje in ostali mladi vse premalo delujejo v smeri svojega znanstvenega raziskovanja ali interesa ne povezujejo s področjem, regijo, mestom ali krajem, iz katerega prihajajo. Pogosto krivda ni samo na njihovi strani in pri odgovoru na to vprašanje je potrebno upoštevati več dejavnikov. Problem pred nami se nam na prvi pogled lahko zdi docela preprost in odgovor nanj tako enoličen, da ga imamo že kar pripravljenega. Študentje bi se morali pač v večji meri odločati za obravnavo lokalnih tematik pri svojem raziskovanju. Vendar je ta odgovor prisoten že vseskozi, pa vendar se stvari na tem področju ne spreminjajo na bolje, prej nasprotno, in nobenega dobrega razloga ni videti, da bi bili lahko pri napovedih manj črnogledi. Poiskati bo potrebno druge rešitve oz. dati staremu odgovoru novo strukturo. V drugem delu prispevka pa se bom posvetil problematiki pomanjkanja aktivizma med mladimi pri sodelovanju tako pri dejavnostih študentskega kluba kot tudi v širšem okviru lokalnih entitet. Tu bom poskušal zagovarjati vrsto utilitarističnega pogleda na svet in družbo in ga preslikati v lokalne okvire in aktivizem.

I.

Poskušajmo pri obravnavi problemov iz prvega sklopa najprej najti in izdvojiti entitete, ki so ali bi morale biti prisotne pri integriranju znanstvenoraziskovalnih dejavnosti študentov z lokalnimi okvirji. Nedvomno lahko izpostavimo naslednje:

- študentje in ostali mladi,
- študentski klubi, mladinski centri ter ostale podobne organizacije in društva,
- lokalne oblastne strukture,
- pristojne upravne službe,
- lokalne izobraževalne in v določeni meri tudi kulturne ustanove,
- študentova matična izobraževalna ustanova,
- mediji,
- gospodarsko zaledje regije.

Preden se lotimo odgovora na vprašanje kako vse te dejavnike uspešno in plodno povezati v delujočo celoto, pa moramo najprej odgovoriti še na eno pomembno vprašanje. Kaj pri našem problemu sploh pomeni lokalno, v primeru Velenja mestno? Odgovor, da se mora študentova znanstvenoraziskovalna dejavnost v celoti ali pa vsaj delno prekrivati z lokalno obarvano tematiko, ni ne nujen ne zadosten. Lokalna tematika oziroma boljše tematike ne smejo determinirati množice tem in vsebin, ki se jih raziskovalec lahko loti. Eno od področij, kjer se ta nezadostnost lokalnih tematik evidentno kaže, so vsekakor naravoslovne znanosti.¹ Tukaj osnovnih raziskovanj ne moremo vpeti samo v lokalne okvire, saj naj bi bili univerzalno veljavni, gotovo pa do neke mere drži, da je neposredna uporabnost splošnih raziskav lahko v določenem okolju bolj ali manj prisotna. Kako je s tem v družboslovnih oziroma humanističnih znanostih? Lahko vsaj tukaj zagovarjamo to, da morajo lokalne teme zadostovati? Po tem stališču, in če za primere prevzamemo lokalne okvirje Velenja ali Šaleške doline, naj bi se tako npr. študent zgodovine lahko ukvarjal z zgodovino srednjeveških stavb in ostankov na tem področju, zgodovino rudarjenja, razvojem določene vasi znotraj tega področja ali po-

¹ Ker sem sam študent dveh izrazito humanističnih znanosti, zgodovine in filozofije, bo mogoče v nadaljevanju moj prispevek bolj usmerjen na področja teh znanosti. Vendar je moje mnenje, da se lahko večina splošnih zaključkov, ki jih bom podal, *mutatis mutandis* uporabi tudi za naravoslovne znanosti.

dobnim. Vsekakor pa bi nerelevantne teme bile npr. zgodovina rimskega imperija, križarske vojne in taborsko gibanje na Slovenskem ... In če bi tukaj še lahko našli kakšne povezave s Šaleško dolino, pa bi *a priori* odpadla npr. večina tem iz teorije zgodovine. Ali lahko torej na tem področju lokalnemu dovolimo popolno prevlado? To je vprašanje, na katerega bom v nadaljevanju poskušal podati negativen odgovor.

Prvi način, kako se lahko študentovo znanstvenoraziskovalno delo veže na določeno lokalno entiteto, res lahko poteka preko množice lokalno določenih vsebin. Lahko ga poimenujemo način A, vez študenta z lokalnim, ki jo vsebuje, pa vsebinsko-strukturalna vez. Pri tej vrsti povezave so neposredni rezultati, ali če hočete korist, za lokalno entiteto očitnejše, lažje dosegljive in zelo pregledne. Po mojem mnenju pa je pglavitna težava ali slabost načina A v tem, da se pogosto dogaja, da zanj ni prave motivacije predvsem pri študentih, tudi če se že, kar je na žalost tudi precej redek dogodek, ta motivacija kaže na strani lokalne skupnosti. Te teme se študentom pogosto zdijo nezanimive in neprivlačne, če pa v njih že vidijo določene zanimive in raziskovanja vredne aspekte, so ti razlogi neredko utišani s strani negativne motivacije in razlogov (npr. na njihovi študijski poti jim obravnava teh tem ne bi neposredno koristila, saj so fakultete na določen način nenaklonjene samostojnemu raziskovanju, obravnava teh tem bi vzela študentom veliko časa ...). Ta način torej ni zadosten za rešitev našega osrednjega problema.

Vendar poleg tega načina obstaja še drug, manj neposreden, a vsled tega nič manj bistven in učinkovit tako za študente kot za lokalne skupnosti. Poimenujmo ga način B, vez ki ga določa pa funkcionalno-institucionalna vez. Obei za motivacijo in aktivno sodelovanje udeleženih študentov so po mojem mnenju pri tem načinu večji. Prepreka, ki jo je v prvi vrsti potrebno preseči, pa so neupravičena pričakovanja neposrednih in takojšnjih koristi za lokalno entiteto. Pri načinu B mora obveljati popolna vsebinska oziroma tematska svoboda pri znanstvenoraziskovalni dejavnosti.

Mogoče si lahko nadaljnje razlike ter prednosti in pomanjkljivosti med tema dvema načinoma, A in B, pregledneje predstavimo, če poskušamo za vsak način navesti nekaj značilnih organizacijskih oblik sodelovanja med mladimi in lokalnimi entitetami. Pri načinu A lahko tako med te oblike uvrstimo neposredno štipendiranje ali mecenstvo nad študenti za določeno vsebinsko ali tematsko usmeritev njihovega študija. Nadalje se lahko pri tem načinu vzpostavi vsebinsko povezana mreža raziskav k strukturni izgradnji celote, h kateri bi se lahko pristopalo po posameznih korakih, hkrati pa bi bila dovolj odprta za nove pristope in sveže pobude. Mlade bi se moralo tudi več vključevati v znanstvenoraziskovalne projekte, ki že potekajo v okvirih lokalnih entitet. Stvar, ki jo v določeni meri že poznamo so tudi razpisi za znanstveno obravnavo določenih usmerjenih tem, ki pa morajo kot takšni osvetljevati tudi njihovo aktualnost, po drugi strani pa vsebovati točno določene pogoje in obveznosti tako za razpisovalca kot za tistega, ki se bo na razpis prijavil. Študente se lahko tudi vzpodbuja k pisanju diplomskih, magistrskih ali doktorskih del, ki se bodo vsebinsko vezala na množico lokalnih tematik, vendar mora hkrati to potem tudi pomeniti promoviranje teh del, urejanje njihove dostopnosti širšemu krogu lokalnega bralstva in podobno. Bistvo organizacijskih oblik znotraj načina A je torej neposredna vsebinska navezanost na lokalno. Zaenkrat še nisem spregovoril o posameznih dejavnostih, ki smo jih izpostavili v začetku prvega dela, in o tem, kakšno bi moralo biti mesto le-teh pri omenjenih organizacijskih oblikah. Ta obravnava bo sledila v nadaljevanju.

Znotraj sklopa organizacijskih oblik, ki ga zaznamuje način B, pa npr. lahko uvrstimo izdajanje znanstvenih revij, raznih zbornikov in drugih publikacij, v katerih bo prostor predvsem, ne pa izključno, namenjen mladim, ki izhajajo iz lokalne skupnosti, kjer se bo oblikoval center izdajanja. Te publikacije morajo biti vsebinsko odprte², njihovo podlago mora-

² Tukaj mislim predvsem na odprtost za nelokalne tematike, ne pa nujno odprtost z znanstveno predmetnega stališča. Če bi bil nek zbornik namenjen predvsem zgodovinskim in socioloških temam, bi bilo to povsem legitimno.

jo predstavljati določena jedra oziroma krogi znanstvenega raziskovanja, ki jih bodo v večini sestavljali mladi. Kot pomoč in oporo bi moral delovati tudi širši krog ljudi iz lokalnih oblastnih struktur, izobraževalnih institucij in gospodarstva, ki bi lahko služil kot posvetovalni organ. Študentski klub bi moral v tej zvezi zagotavljati potrebno organizacijsko podporo. Publikacije te vrste morajo biti odprte tako že uveljavljenim kot še neznanim avtorjem, edini pogoj mora biti ustrezna raven kakovosti prispevkov. Nadalje v ta drugi način povezovanja sodijo še razni znanstveni seminarji, simpoziji, predavanja, večerni pogovori, krožki in podobno. Tudi tukaj je potrebna vsebinska odprtost. Bolj naravoslovno usmerjena oblika načina B so tudi najrazličnejši raziskovalni tabori. Ne glede na konkretno izoblikovano organizacijsko obliko delovanja je ključno to, da se ob vsaki posamezni obliki zbere in zbira določen krog ljudi. Ta predstavlja osrednjo gonilno silo, poleg te pa je potrebna še neka stalna jedrna točka³ (to je npr. publikacija, simpozij, krožek, društvo ...), ki bo vztrajala in skozi čas ostajala prisotna kljub menjavi študentskih generacij.⁴

Kako torej v obeh načinih povezovanja plodno združiti zgoraj naštetе dejavnike, da bi bili rezultati kar najboljši? Tukaj bi moral nastopiti študentski klub oz. njemu podobne institucije. Te morajo biti tiste, ki bodo predstavljale vez med vsemi ostalimi dejavniki, nekakšno organizacijsko jedro. Navsezadnje je študentski klub kot takšen s tem namenom tudi ustanovljen in financiran. To že, bi lahko kdo odvrnil, toda spodbujanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki bi se vezala nazaj v lokalne okvire, je le ena od njegovih področij delovanja, denarja pa je tako vedno premalo za vse. To je res stvar notranje ureditve in politike študentskega kluba, osebno pa mislim, da je soudeležba pri pospeševanju znanstvenoraziskovalnih dejavnosti ena njegovih bolj ključnih

³ Ta je vezana neposredno na lokalno, ne pa na vsebine, s katerimi se ukvarja.

⁴ To ne velja le za znanstveno–raziskovalne dejavnosti, temveč je to eden najpogostejših problemov tudi pri ostalih dejavnostih študentskega kluba.

9. NARAVA, EKOLOGIJA, KRAJINSKA ARHITEKTURA

- Krajina (predelitev, razlogi za nastanek, posledice, pomen)
- Krajina nekoč in danes
- Ekološki, sociološki in psihološki, ekonomski in drugi vidiki urejanja prostora v Šaleški dolini
- Krajinska tipologija v Šaleški regiji (krajinske posebnosti)
- Mesto krajina (odnos med grajenimi in naravnimi - pomen prvih zelenih površin v mestu)
- Zgodovina vrtnic smetnosti (pogled v posamezna zgodovinska obdobja) vpliv na zgodovinsko in družbeno dogajanje v svetu
- Odnos človek-okolje: kriza okolja, globalni problemi, onesnaževanje + nezavedanje posledic
- Problematika identitete slovenske krajine

INFORMATIVNI DNEVI - KCIN

Sobota, 21. april 2001

09.00 GALERIJA

Izvedli bomo kaj več o delu v galeriji, razstavi politiki, pedagoški dejavnosti, o zbirki, o delu kustosa/galerista.

10.00 KNJIZNICA

Kakšni so razvojni plani knjižnice, spletna knjižnica, domovnanski oddelki.

11.00 VILLENŠKI GRAD - MUZEJ

Odpela se nam bo prajška knjižnica: arhiv, izvedli bomo kaj več o delu v muzeju

OBJAVA SEMINARJA

Tako je to. Prideš na fax, dajo ti en dolg seznam seminarjev, ki jih moraš narediti. Potem se trudiš, mrežično iščeš literaturo, tipkaš, primerjaš, analiziraš, nato pa profesor stvar pregleda - če pregleda - in seminar že lahko doma na polico se kameradit s prahom.

Je tudi tvoj seminar tako nebedno končan?

Če se ti zdi, da bi bil zanimiv za objavo, odpisni prali in ga na disketi prinesi na uradne ure ŠSKja, ali pa ga pošli na naslov: seminarask@hotmail.com

Tako ga bomo lahko skupaj brali na serverja ŠSKja.

Teme za izdelavo študentskih seminarjev in vabilo na informativni dan v KCIN.

nalog. Študentski klub je tisti, ki mora najprej navezati aktivne stike s svojimi člani oz. pritegniti kar najširši krog članstva, biti odprt za njihove pobude in potem delovati v smeri, da bi interese svojih članov predstavil lokalnim oblastnim strukturam, kandidiral pri razpisih upravnih služb in iskal povezavo z gospodarstvom. Ko bodo nekateri projekti v okviru znanstvenoraziskovalnega delovanja stekli, mora vključiti tudi lokalne medije, pritegniti k njim lokalne izobraževalne ustanove in aktivno obveščati tudi matične fakultete študentov. Glede zadnjih bi bilo smiselno z njimi skleniti določene dogovore, kjer bi študentova udeležba pri lokalnih projektih nadomestila vsaj simboličen del študentovih rednih obveznosti.

Ta zgodba je lepa, bi kdo ugovarjal, toda kako jo tudi uspešno izvesti? Odgovor na to vprašanje sledi v drugem delu prispevka, v katerem bom spregovoril o aktivizmu študentov, hkrati pa bo moj pogled dovolj splošen, da bo lahko veljal tudi kot odgovor na zgornji izziv.

II.

Preostane nam le še tematika pomanjkanja aktivizma med mladimi, ki jo bomo povezali še s problemi iz prvega sklopa. Pri vprašanju aktivizma čudežne formule ni iskati. Preveč idealistično in optimistično pričakovanje, da bi med mladimi vzbudili neke notranje motivacijske vzgone, ki bi izhajali iz praljubezni do lokalnega okolja, iz katerega izhajajo, je neutemeljeno. Tudi če v nekaterih primerih takšna motivacija obstaja, je ne moremo postavljati kot osnovo vse motivacije in aktivizma.

Že v uvodu sem povedal, da bom poskušal pri tem problemu uporabiti določen splošni pogled na družbo v celoti in ga preslikati na našo tematiko. Ta splošni pogled je mešanica utilitarističnih in pragmatističnih načel, ki bi ga lahko označili kot stališče, da ljudje v veliki večini zasledujejo lastno korist oz. srečo.⁵ Študent bo torej v veliki meri zasledoval lastno korist, ki je seveda lahko prisotna oziroma udejanjena v različnih oblikah. Najpogosteje pri odločitvah prevlada preprosto seštevanje plusov in minusov. Podobni logiki ne sledi samo študent, ampak tudi večina ostalih lokalnih struktur. S sledenjem lastni koristi⁶ ni seveda nič narobe, preseči pa je potrebno tukaj opisani neomejeni utilitarizem. Ta se posebej osredotoča na neposredne in takojšnje koristi in je še posebej slep za ostale koristi, ki bi pravilno osvetljene pogosto prevladale nad prvimi. In kako preseči neomejeni utilitarizem? Odgovor je za področje tolerance že podal filozof David Lewis,⁷ ki mu je uspelo prepričljivo pokazati, da je vsesplošna toleranca koristna, ne glede na to,

⁵ Tukaj sem filozofsko formulacijo utilitarizma precej poenostavil. Prvotno se je to stališče pojavilo v etiki in ga v filozofiji označujejo kot nauk, da je dobro tisto, kar najbolj prispeva k ugodju, sreči, koristi ali užitku kar največjega števila ljudi, slabo pa tisto, kar k temu ne prispeva.

⁶ Tukaj je mišljena študentova lastna korist, pri organizacijah, ki so v te znanstveno–raziskovalne projekte vključene ali razmišljajo o vključitvi, pa lastna korist organizacij kot takšnih in ne posameznih ljudi znotraj njih.

⁷ O tem zagovoru tolerance glej (Lewis, 2000: 159–186); v istem delu (str. 187–200, slov. prevod v Analiza 6/1–2, str. 76–85) pa je podobno pokazano tudi za področje akademskih imenovanj – tukaj se naj bi vzdržali tega, da bi kandidate za določeno mesto izbirali glede na pravilnost in nepravilnost njihovih mnenj o filozofskih problemih.

da običajni (po moji zgornji opredelitvi neomejeni) utilitaristični pogled toleranco razume kot nekaj, kar se pogosto ne spleča.⁸

Neomejeni utilitarizem je moč preseči le z nekakšno "pogodbo", v našem primeru "pogodbo"⁹ za aktivizem in večjo motivacijo za znanstvenoraziskovalne projekte vseh udeleženi v teh procesih. Ta "pogodba" mora vsebovati jasno predstavitev vseh koristi in slabosti sodelovanja pri znanstvenoraziskovalnih projektih, tako skupnih kot tistih, ki jih v tem vidi vsaka posamezna stran. Prednost takšne pogodbe je v tem, da vsem vpletenim stranem omogoča večjo korist, kakor bi jo lahko dosegle, če v tej pogodbi ne bi bile udeležene. In študentski klub? Prav on je ta, ki bi moral prevzeti nalogo oblikovanja takšne "pogodbe", jasno opredeliti pravila udeležbe pri njej, jo promovirati in informirati vse, katerih interese bi se z njo ujema.

Jedro rešitve našega problema torej ni toliko v ukvarjanju mladih le z lokalnimi tematikami kot v določenih dogovorjenih okvirih delovanja, ki bodo uspešnejši in koristnejši za vse, ki bodo vanje vključeni.

Literatura

- Lewis, David (2000): *Papers in Ethics and Social Philosophy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Strahovnik, Vojko (2002): "David Lewis o toleranci", v: *Analiza*, let. 6., šte. 1-2., str. 86-94.

⁸ O tem glej tudi Strahovnik, 2002.

⁹ Izraz pogodba pišem v navednicah, ker le-ta v zgornjem pomenu pogosto ne bo neka formalna pogodba, ampak bo bližje neformalnemu skupnemu dogovoru oziroma skupni zavezanosti.